

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/51/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4218205347
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4218205347.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: X. Y. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., I. H. T. XX a C. K. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom u otca, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov: matka V. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., L. strana XX, občianka Y., otec N. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. utca XX, Z., Y., občan Y., v konaní o návrhu navrhovateľky: X. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., I. H. T. XX, zastúpená JUDr. Ľubomírou Beňovou, advokátkou, so sídlom Komárno, Záhradnícka 10, na zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Komárno č. k. 9P/270/2018-194 zo 4. júna 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 1 zákona č. 161/2016 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) uznesením č. k. 9P/270/2018-194 z 4. júna 2019 vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 1, § 2 ods. 1, 2 CMP a § 9 CSP, § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPS“), čl. 1 ods. 1 písm. a/, b/, čl. 1 ods. 2 písm. b/, d/, čl. 3 ods. 1 písm. b/, čl. 8 ods. 1, 2 a čl. 17 Nariadenia č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a rodičovských veciach (ďalej len „Nariadenie Brusel IIa“).

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že navrhovateľka, t. j. sestra matky maloletých detí dňa 06. 12. 2018 doručila na Okresný súd Komárno návrh na zverenie maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti spolu s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia. V návrhu žiadala, aby súd maloleté deti zveril do jej náhradnej osobnej starostlivosti, pretože na základe ústnej dohody s matkou maloletých detí, kým matka je vo výkone trestu odňatia slobody, ona bude zabezpečovať starostlivosť o deti. Navrhovateľka ďalej tvrdila, že otec podľa dohody zobral maloletú C. na styk, odvtedy však jej maloletú nevrátil. Poznamenala, že v Maďarsku prebieha konanie o rozvod manželstva rodičov maloletých detí.

4. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 9P/270/2018-20 z 14. decembra 2018 rozhodol o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia tak, že návrh zamietol. Proti predmetnému uzneseniu podala navrhovateľka odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6CoP/1/2019-94 z 11. februára 2019 rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

5. Kolízny opatrovník mal. detí v podaní z 12. 12. 2018 mal za preukázané, že slovenské súdy nie sú príslušné na prejednanie veci a príslušným súdom je maďarský súd, kde t. č. je vedené konanie vo veci rozvodu manželstva a aj vo veci neodkladného opatrenia, ktoré podal otec maloletých detí.

6. Otec mal. detí doručil súdu uznesenie Okresného súdu Dunaújváros sp. zn. 6.P.20.825/2018/24 z 25. marca 2019, ktorým rozhodol o návrhu otca a matky maloletých detí na vydanie predbežného opatrenia tak, že na čas do právoplatného skončenia súdneho konania nariadil predbežné opatrenie, ktorým maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti otca. Sestre matky mal. detí X. L., u ktorej sa mal. X. Y. nachádza, uložil povinnosť, aby maloletú s jej osobnými vecami a dokladmi odovzdala otcovi maloletých detí do 8 dní. Maďarský súd návrh matky mal. detí na nariadenie predbežného opatrenia o umiestnenie maloletej X. Y. do náhradnej starostlivosti X. L. zamietol. Dňa 13. 05. 2019 otec mal. detí uviedol, že toto uznesenie doposiaľ nie je právoplatné, pretože bolo voči nemu podané odvolanie matkou mal. detí. Zdôraznil, že v konaní o rozvod manželstva je vytýčený termín pojednávania na 23. 05. 2019. Tvrdil, že návrh na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom podal 16. 05. 2017 na Okresný súd Székesfehérvár, avšak vec bola postúpená na Okresný súd Bicske a následne na Okresný súd Dunaújváros, kde aj v súčasnosti prebieha. V súčasnosti sa mal. C. nachádza v jeho osobnej starostlivosti, mal. X. Y. je v osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá mu maloletú napriek vykonateľnému rozhodnutiu neodovzdala. Maloletá C. K. od 07. 01. 2019 navštevuje materskú školu v Z.. O tomto predložil potvrdenie o návšteve školy.

7. Navrhovateľka na výzvu súdu uviedla, že mal. C. K. sa od novembra 2018 nachádza u svojho otca v Y. a mal. X. Y. sa nachádza u nej v V.. Tvrdila, že mal. C. K. od času odkedy sa nachádza v starostlivosti svojho otca, nemá žiadny vzťah s rodinou matky. Otec navštívil mal. X. Y. naposledy dňa 04. 04. 2019, prišiel v sprievode Policajného zboru v Komárne, od tohto dňa s ňou nekomunikuje a o dieťati sa neinformuje.

8. Prvoinštančný súd požiadal Okresný súd Dunaújváros o poskytnutie informácií ohľadom konania vedeného na tomto súde pod sp. zn. 6.P.20.825/2018. Zákonná sudkyňa uviedla, že ide o konanie o rozvod manželstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom S. nie je právoplatne skončené. V konaní bolo vydané uznesenie o neodkladnom opatrení, proti ktorému bolo podané odvolanie, o ktorom doposiaľ súd vyššej inštancie nerozhodol. V predmetnej veci okrem rozvodu a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom rozhoduje aj o umiestnení mal. X. Y. do starostlivosti pani X. L.. Mala za to, že podľa nariadenia Brusell IIa má maďarský súd právomoc konať vo veci starostlivosti súdu o mal. deti, keďže tento súd koná aj o rozvode manželstva a matka maloletých detí v konaní o rozvod manželstva komunikuje s týmto súdom, sama podala v tomto konaní návrh na nariadenie predbežného opatrenia o umiestnenie mal. X. Y. S. do starostlivosti X. L.. Záverom poznamenala, že na pojednávaní dňa 23. 05. 2019 nerozhodla vo veci samej, pretože je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

9. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že maloleté deti a ich rodičia sú občanmi Y., pričom mal. C. K. do mája 2017 žila a vyrastala v Y.. Po zrušení manželského spoluzitia sa matka presťahovala spolu s maloletou na územie Slovenskej republiky. Následne mal. deti do novembra 2018 spolu s matkou žili na území Slovenskej republiky. Otec maloletých detí sa zdržiaval a v súčasnosti býva na území Y.. Otec sa s mal. C. K. pravidelne stretával. Odkedy matka mal. detí je vo výkone trestu odňatia slobody, mal. X. Y. sa nachádza v osobnej starostlivosti navrhovateľky v V., mal. C. K. je v osobnej starostlivosti otca v Y.. Tam navštevuje aj materskú školu. V súčasnosti prebieha konanie o rozvod manželstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v Maďarsku, a to pred Okresným súdom Dunaújváros pod sp. zn. 6.P.20.825/2018/24. Otec mal. detí v rámci rozvodového konania podal návrh na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti. Matka mal. detí podala protinávrh, ktorým žiadala zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti. Maďarský súd v priebehu konania vydal uznesenie sp. zn. 6.P.20.825/2018/24 z 25. marca 2019, ktorým na čas do právoplatného skončenia súdneho konania nariadil predbežné opatrenie, ktorým mal. deti zveril do osobnej starostlivosti otca. Súd uložil sestre matky mal. detí X. L., u ktorej sa mal. X. Y. nachádza, povinnosť, aby maloletú spolu s jej osobnými vecami a dokladmi odovzdala otcovi mal. detí do 8 dní. Maďarský súd návrh matky mal. detí na nariadenie predbežného opatrenia o umiestnenie mal. X. Y. do náhradnej starostlivosti X. L. zamietol. Konanie doposiaľ nebolo právoplatne skončené.

10. Súd prvej inštancie skúmal existenciu právomoci súdu s ohľadom na cudzí prvok a na splnenie tejto procesnej podmienky nielen podľa ustanovení CSP, CMP a ZMPS, ale aj podľa Nariadenia Brusel IIa, ktorým je Slovenská republika viazaná. Vzhľadom k tomu, že Maďarsko a Slovenská republika sú členskými štátmi Európskej Únie, oba štáty sú viazané nariadením Brusel IIa. To znamená, že nariadenie Brusel IIa má prednosť pred vnútroštátnym právom, t. j. pred ZMPS. Vzhľadom na vyššie uvedené, súd skúmal svoju právomoc podľa nariadenia Brusel IIa.

11. Zo súdneho spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. 12P/1/2019 vyplýva, že otec mal. detí dňa 02. 01. 2019 doručil na Okresný súd Komárno návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil navrhovateľke povinnosť odovzdať mal. X. Y. do jeho osobnej starostlivosti. Súd o návrhu rozhodol uznesením č. k. 12P/1/2019-35 z 11. januára 2019 tak, že návrh otca zamietol. Proti tomuto uzneseniu otec mal. detí podal odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre rozhodol uznesením č. k. 7CoP/14/2019-128 z 12. apríla 2019 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a konanie vo veci zastavil.

12. Okresný súd Komárno koná o návrhu na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, kým maďarský súd koná o rozvode manželstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom vrátane zverenia maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti. Obe konania týkajúce sa mal. detí v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 nariadenia Brusel IIa treba považovať za konanie vo veciach rodičovských práv a povinností k mal. deťom, preto je potrebné skúmať právomoc podľa čl. 8 nariadenia Brusel IIa. Súd zistil, že v zmysle čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel IIa je daná právomoc súdu členského štátu, v ktorom majú mal. deti obvyklý pobyt v čase začatia konania. Ide o tzv. všeobecnú právomoc. V zmysle čl. 8 ods. 2 nariadenia však existujú určité výnimky z tohto všeobecného princípu, pretože článok 8 ods. 1 sa uplatní s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12. To znamená, že ak vo veci rodičovských práv a povinností k mal. deťom podľa článku 9, 10 alebo 12 nariadenia má právomoc konať súd niektorého čl. štátu, v takomto prípade neprichádza do úvahy aplikácia čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel IIa, t. j. právomoc založená podľa obvyklého pobytu dieťaťa. Vzhľadom k tomu súd skúmal právomoc slovenského a maďarského súdu v zmysle všetkých vyššie uvedených článkov.

13. Z čl. 12 ods. 1 nariadenia Brusel IIa vyplýva, že ak si súd členského štátu založí právomoc na rozvod manželstva, tento súd má právomoc rozhodovať aj v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, a to za podmienok ustanovených v nariadení. Bez ohľadu na obvyklý pobyt mal. detí je daná právomoc súdu toho členského štátu, kde sa vedie rozvodové konanie. Maďarské súdy v roku 2017 začali konať o rozvode manželstva rodičov maloletých detí, pretože si mohli založiť právomoc na základe štátneho občianstva manželov. Predmetné konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené a Okresný súd Dunaújváros v rámci tohto konania rozhoduje aj o rodičovských právach a povinnostiach k maloletým deťom (vrátane náhradnej osobnej starostlivosti). Rodičia maloletých detí na tento maďarský súd podali návrhy týkajúce sa rodičovských práv a povinností k mal. deťom, teda prijali právomoc maďarského súdu iným jednoznačným spôsobom. Keďže v zmysle článku 12 ods. 1 nariadenia Brusel IIa maďarský súd má právomoc konať vo veciach týkajúcich sa mal. detí, slovenský súd si nemohol založiť právomoc na základe článku 8 ods. 1 nariadenia Brusel IIa, t. j. na základe obvyklého pobytu maloletých detí, pretože článok 8 ods. 2 nariadenia to neumožňuje.

14. S poukazom na uvedené skutočnosti, keďže slovenský súd nemá právomoc vo veci konať a ide o taký nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd v zmysle čl. 17 nariadenia Brusel IIa a § 9 CSP rozhodol tak, ako uviedol vo výrokovej časti tohto uznesenia.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, žiadajúc odvolací súd, aby napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietala, že prvoinštančný súd vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu, nevykonával dôkazy potrebné k náležitému zisteniu skutkového stavu veci, nesprávne vec právne posúdil a nerešpektoval záujem maloletých detí. Má za preukázané, že úprava práv a povinností navrhovateľky k mal. deťom formou zverenia maloletých detí do jej náhradnej starostlivosti sa javí ako potrebná, nevyhnutná.

17. Konaním otca mal. detí došlo k tomu, že maloletá C. K. bola dňa 23. 11. 2018 odvedená otcom z domácnosti navrhovateľky, boli prerušené jej väzby so sestrou X. Y. ako aj bratom T. Y.. Od 23. 11. 2018 nemá rodina matky o nej žiadne informácie, neboli s ňou v kontakte, pretože je zo strany otca zamedzený. Prostredie u navrhovateľky jej je bližšie, keďže v ňom vyrastala. Prežíva komplikované obdobie po tom, ako matka mal. detí nastúpila na výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Nitre. Nerealizuje sa ani styk matky s mal. C. K. formou návštev matky v ústave na výkon trestu. Tieto skutočnosti vo vzájomnom kontexte môžu mať negatívny vplyv na psychický vývoj dieťaťa. Maloletá X. Y. sa zdržiava od mája 2017 na území Slovenskej republiky do súčasnosti. Jej starostlivosť zabezpečuje navrhovateľka, a to od nástupu matky do výkonu trestu odňatia slobody. Otec maloletej mal snahu ju odvieť do Maďarska, avšak vzhľadom na jej vek a s tým spojené potreby to považuje navrhovateľka za nesprávne. Má dôvodné pochybnosti, či by potreby mal. X. Y. vzhľadom na jej vek boli zo strany otca uspokojené, ako aj to, či má otec zabezpečené vyhovujúce podmienky na výchovu a starostlivosť o maloletú. Vzhľadom na komplikovanú situáciu s poukazom na nástup matky do výkonu trestu odňatia slobody má navrhovateľka za to, že súd má sledovať záujem maloletých detí, a to tak, aby boli v plnom rozsahu uspokojené ich potreby s ohľadom na ich vek, aby došlo k zachovaniu vzájomných citových väzieb medzi súrodencami a najbližšou rodinou zo strany matky, aby deti neboli vystavené stresovým situáciám v prostredí, ktoré im je síce známe z víkendových návštev otca, avšak nebolo doposiaľ ich domácim prirodzeným prostredím. S poukazom na uvedené skutočnosti v spojení s čl. 4 CMP, § 112 a § 113 CMP mala za to, že o návrhu navrhovateľky o určenie náhradnej starostlivosti je daná právomoc a príslušnosť Okresnému súdu Komárno, keďže v čase podania návrhu sa mal. C. K. S., nar. XX.XX.XXXX a X. Y. S., nar. XX. XX. XXXX zdržiavali na území Slovenskej republiky viac ako 6 mesiacov, pričom mal. X. Y. S., nar. XX. XX. XXXX sa na území Slovenskej republiky zdržiava nepretržite, počnúc od mája 2017 do súčasnosti.

18. K odvolaniu navrhovateľky sa písomne vyjadril kolízny opatrovník, a to tak, že slovenské súdy nie sú príslušné na prejednanie vecí a príslušným súdom je maďarský súd, kde je t. č. vedené konanie vo veci rozvodu manželstva a aj vo veciach nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bola mal. X. zverená na čas do právoplatného skončenia vo veci samej otcovi mal. detí. Zdôraznil, že matka mal. detí nie je v súčasnosti schopná zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o mal. deti, otec má záujem o ich osobnú starostlivosť, mal. C. má vo svojej osobnej starostlivosti. Sestra matky má vytvorené vhodné podmienky na zabezpečenie riadnej osobnej starostlivosti o mal. deti, ale rodičovská starostlivosť má prednosť pred akoukoľvek náhradnou starostlivosťou. Maloleté deti vyrastali spolu a je v ich záujme, aby aj naďalej boli vychovávané v spoločnej domácnosti.

19. K odvolaniu navrhovateľky sa písomne vyjadrila matka mal. detí, ktorá uviedla, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odvolaním navrhovateľky. Žiada, aby boli deti zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky, a to aj napriek tomu, že majú otca. Takéto rozhodnutie je v záujme mal. detí. Dodala, že otec nemá vzťah k menšej dcére X. Y.. Poukázala na to, že keď musela nastúpiť na výkon väzby, manžel podal žiadosť o rozvod. Zdôraznila, že mal. C. K. v súčasnosti vychováva 78 ročná matka otca. Matka má záujem na tom, aby deti vyrastali spolu u jej sestry. O chvíľu by mala byť prepustená z výkonu väzby a potom má v pláne o deti sa starať osobne.

20. K vyjadreniu matky a kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadrila navrhovateľka, uvádzajúc, že sa v plnom rozsahu pridržiava svojich doterajších vyjadrení a tvrdení a zároveň sa v plnom rozsahu pridržiava podaného odvolania. Je v najlepšom záujme maloletých detí, aby o ich umiestnení, resp. o návrhu na zverenie do náhradnej starostlivosti navrhovateľky rozhodol slovenský súd a to z dôvodu, že mal. X. Y. S., nar. XX. XX. XXXX, sa nachádza na území Slovenskej republiky, žije u navrhovateľky, ktorá zabezpečuje jej potreby, stará sa o ňu a prostredie k jej výchove a starostlivosti je zabezpečené. Vzhľadom k uvedenému navrhuje, aby odvolací súd uznesenie č. k. 9P/270/2018-194 z 4. júna 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

21. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadrila matka mal. detí, ktorá uviedla, že svoje tri deti dala osobne do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry - navrhovateľky. Nesúhlasí s vyjadrením kolízneho opatrovníka, pretože otec je len otcom biologickým, ktorý nemá žiaden vzťah k mladšej X. Y. a nechcel sa s ňou stretávať. Otec pracuje na tri zmeny a jeho matku s ohľadom na jej vek nepovažuje za vhodnú osobu, ktorá by mala zabezpečovať starostlivosť a výchovu mal. detí. Opätovne poukázala na problémy v partnerstve, keď bola tehotná a čakala mladšiu dcéru. Vzhľadom k tomu, že nechcel, aby sa narodila, s ňou ďalej neudržiaval žiaden kontakt a je pre ňu cudzí človek.

22. K vyjadreniu matky sa písomne vyjadrila navrhovateľka, ktorá oznámila, že došlo k zmene pomerov na strane maloletých detí, a to z dôvodu podmieneného prepustenia matky mal. detí z výkonu trestu odňatia slobody dňa 22. 10. 2019. S poukazom na uvedené matka mal. detí zabezpečuje osobnú starostlivosť o mal. X. Y., nar. XX. XX. XXXX.

23. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65 - § 67 zák. č. 161/2015 Z. z. CMP), prejednal odvolanie matky bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenia povinnosti ustanovenej v ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné, a preto uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

24. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

25. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

26. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník"), a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

28. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

29. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

30. Podľa § 3 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

31. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

32. Civilný sporový poriadok dbá o to, aby súdne konanie prebiehalo podľa presne ustanovených pravidiel, ktorých dodržiavanie je predpokladom, aby súd mohol konať a vydať rozhodnutie. Tieto predpoklady sa nazývajú procesné podmienky konania. Ak v konkrétnej veci nie sú splnené procesné podmienky, takéto konanie vykazuje nedostatky, a tie môžu byť odstrániteľné a neodstrániteľné. Za neodstrániteľné nedostatky sa považujú nedostatok právomoci súdu, litispendencia, res iudicata, ako aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. Neodstrániteľné nedostatky (podmienky) konania majú za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť, prípadne vec postúpiť inému orgánu.

33. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu, v tomto prípade súdu, riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a 4 CSP. Ustanovenie § 3 CSP určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie

povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP sudy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 CSP.

34. Právomoc súdu je jednou z podmienok konania (§ 161 CSP), ktorej existenciu súd skúma z úradnej povinnosti kedykoľvek počas konania. Nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť konkrétny spor alebo vec je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý kedykoľvek počas konania vedie k zastaveniu konania (§ 9 a § 10 CSP) a prípadne aj k súčasnému vyhláseniu o nedostatku právomoci.

35. Ak súd zistí, že nie je daná jeho právomoc na prejednanie a rozhodnutie o veci s medzinárodným prvkom, konanie zastaví podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP. Nemôže však vec postúpiť súdu iného štátu; iba v odôvodnení svojho uznesenia poučí účastníkov o tom, že sa s návrhom môžu obrátiť na príslušný úrad v cudzine (R 26/1987).

36. Odvolací súd preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania navrhovateľky preskúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, pričom dospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel k správnym právnym záverom, keď vychádzal z riadne zisteného skutkového stavu veci, ktorý následne správne právne posúdil. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

37. Podľa § 2 ZMPS, ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

38. Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti majú relevanciu najmä nariadenia Rady (ES) o právomoci (pozri uvedené súvisiace predpisy). Tieto sa však aplikujú len v prípade, ak sa nepoužije medzinárodná zmluva, ktorá nekoliduje s pôsobnosťou priamo aplikovateľnej európskej normy (pozri § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom). Až následne sa môžu aplikovať ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, upravujúce právomoc (§ 37 až 47 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom).

39. Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia Brusel IIa, toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na rozvod, rozluku alebo anulovania manželstva a na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

40. Podľa článku 1 ods. 2 písm. b) a d) nariadenia Brusel IIa, záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä opatrovníctva, poručníctva alebo podobných inštitútov, umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa.

41. Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia Brusel IIa vo veciach rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva majú právomoc sudy členského štátu, ktorého štátnymi príslušníkmi sú obaja manželia alebo v prípade Veľkej Británie a Írska, ak tam majú obaja manželia „domicil“.

42. Podľa článku 8 ods. 1 nariadenia Brusel IIa, sudy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

43. Podľa článku 8 ods. 2 nariadenia Brusel IIa, odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

44. Podľa článku 12 ods. 1 nariadenia Brusel IIa, sudy členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu a manželia a nositelia rodičovských práv a

povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

45. Podľa článku 17 nariadenia Brusel IIa, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

46. Odvolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že mal. deti a ich rodičia sú občanmi Maďarska, mal. C. K. do mája 2017 žila a vyrastala v Y.. Po zrušení manželského spolužitia sa matka presťahovala s maloletou na územie Slovenskej republiky. Do novembra 2018 deti žili spolu s matkou na Slovensku. Otec mal. detí sa zdržiaval a v súčasnosti býva na území Y.. Otec sa s mal. C. K. pravidelne stretával. Matka mal. detí nastúpila do výkonu trestu odňatia slobody a zverila mal. X. Y. do osobnej starostlivosti navrhovateľky v V., mal. C. K. je v osobnej starostlivosti otca. Tam navštevuje aj materskú školu. V Maďarsku prebieha konanie o rozvod manželstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v Maďarsku, a to pred Okresným súdom Dunaújváros pod sp. zn. 6.P.20.825/2018/24. Z uznesenia tohto súdu sp. zn. 6.P.20.825/2018/24 z 25. marca 2019 vyplýva, že otec mal. detí v rámci rozvodového konania podal aj návrh na zverenie mal. detí do jeho osobnej starostlivosti. Matka protinávrhom žiadala zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti. Maďarský súd uznesením sp. zn. 6.P.20.825/2018/24 z 25. marca 2019, na čas do právoplatného skončenia súdneho konania nariadil predbežné opatrenie, ktorým mal. deti zveril do osobnej starostlivosti otca a uložil sestre matky mal. detí X. L., u ktorej sa mal. X. Y. nachádza, povinnosť, aby ju aj s osobnými vecami a dokladmi odovzdala otcovi do 8 dní. Návrh matky mal. detí na nariadenie predbežného opatrenia o umiestnenie mal. X. Y. do náhradnej starostlivosti X. L. zamietol. Konanie doposiaľ nebolo právoplatne skončené.

47. Zo súdneho spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. 12P/1/2019 vyplýva, že otec mal. detí dňa 02. 01. 2019 doručil tomuto súdu návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil navrhovateľke povinnosť odovzdať mal. X. Y. do jeho osobnej starostlivosti. Súd rozhodol uznesením č. k. 12P/1/2019-35 z 11. januára 2019 tak, že návrh otca zamietol. Proti tomuto uzneseniu otec podal odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre rozhodol uznesením č. k. 7CoP/14/2019-128 z 12. apríla 2019 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a konanie vo veci zastavil.

48. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ako aj odvolania navrhovateľky a ďalších listín doručených do súdneho spisu dospel k jednoznačnému záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie konštatoval nedostatok právomoci Okresného súdu Komárno, v dôsledku čoho toto konanie správne zastavil. Odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje a v ďalšom naň v celom rozsahu odkazuje.

49. Spektrum rodinnoprávných vzťahov s cudzím prvkom sa dotýka rôznych kategórií subjektov líšiacich sa predovšetkým úrovňou ich sociálneho statusu (manželia, rodičia, deti, opatrovatelia, osvojiteľia a pod.). Oblasť súkromnoprávných vzťahov medzi manželmi patrí z hľadiska medzinárodného práva súkromného k najpestrejším. Samotný charakter cudzieho prvku, ktorý sa v tomto type súkromnoprávného vzťahu môže vyskytovať nie je prejavom objektívnej právnej kreativity (spravidla je to štátna príslušnosť). Tá sa prejavuje najmä v množstve rôznorodých právnych prípadov, v ktorých sa rieši otázka platnosti manželského zväzku, rozvodu alebo rozluky manželstva, vyhlásenia neexistujúceho manželstva, rozdelenia spoločného majetku, či úpravy rodičovských práv k spoločným deťom v prípade rozpadu manželstva.

50. V súvislosti s právomocou v manželských a rodinných veciach je otázka právomoci justičného orgánu prvoradou otázkou, ktorú si musia súdy zodpovedať, a to nielen v rámci rozhodovacej a prejednávacej právomoci, ktorej predmetom sú právne vzťahy bez cudzieho prvku, ale pri stanovovaní jurisdikcie slovenských súdov v súkromnoprávných vzťahoch s cudzím prvkom.

51. Odvolací súd vychádzajúc z obsahu súdneho spisu konštatuje, že v predmetnej veci ide o konanie s cudzím prvkom, keďže účastníci konania sú štátnymi občanmi rôznych štátov, pričom navrhovateľka - sestra matky domáhajúca sa zverenia mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti je štátnou občianskou Slovenskej republiky, matka mal. detí ako aj otec mal. detí sú štátnymi občanmi Maďarska. Vzhľadom k tejto skutočnosti bolo potrebné, aby súd prvej inštancie v rámci skúmania podmienok konania ex offo preskúmal, či má v predmetnej veci právomoc konať o návrhu na zverenie mal. detí do náhradnej osobnej

starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že matka aj otec mal. detí, ako aj mal. C. K. sú štátnymi občanmi Y. a mal. X. Y. a navrhovateľka X. L. sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky, pričom ide o oba štáty, ktoré sú členmi EÚ, bolo potrebné aplikovať na posúdenie danej veci Nariadenie Brusel IIa tak, ako ho správne aplikoval Okresný súd Komárno.

52. Odvolací súd poznamenáva, že ustanovenie čl. 12 je jednou z výslovných výnimiek z pravidla o určení právomoci podľa čl. 8, t. j. podľa miesta obvyklého pobytu dieťaťa; výnimkou, ktorej predpokladom je buď vecná súvislosť veci podľa čl. 1 ods. 1 písm. b) nariadenia s konaním vo veci podľa čl. 1 ods. 1 písm. a); okolnosť, že aspoň jeden z manželov je nositeľom rodičovských práv a povinností k dieťaťu; výslovný alebo konkludentný súhlas oboch manželov a zároveň všetkých k dieťaťu; výslovný alebo konkludentný súhlas oboch manželov a zároveň všetkých nositeľov rodičovských práv a povinností k dieťaťu, daný v čase začatia konania, a súlad so záujmom dieťaťa, alebo začatie iného konania ako vo veci podľa čl. 1 ods. 1 písm. a) nariadenia; silný vzťah dieťaťa k členskému štátu, ktorý nie je štátom obvyklého pobytu dieťaťa; výslovný alebo konkludentný súhlas všetkých účastníkov konania a súlad so záujmom dieťaťa.

53. Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení dospel súd prvej inštancie správne k záveru, že právomoc je potrebné skúmať podľa čl. 12 ods. 1 Nariadenia Brusel IIa, keďže v Maďarsku je vedené konanie o rozvode manželstva a rodičovských právach a povinnostiach, v dôsledku čoho bola založená právomoc súdu v Maďarsku konať a rozhodovať aj o ďalších konaniach týkajúcich sa mal. X. Y. a mal. C. K.. Maďarský súd Dunaújváros založil začatím konania o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode svoju právomoc s poukazom na štátne občianstvo účastníkov konania - štátna príslušnosť maďarská. Uvedené konania vychádzajúc z vykonaného dokazovania doposiaľ neboli právoplatne skončené, a teda tento súd v Maďarsku vo veci aj naďalej koná. Navyše koná aj o protinávru matky na zverenie mal. detí do starostlivosti svojej sestry X. L., pričom na Okresný súd Komárno bol podaný obdobný návrh, avšak priamo sestrou matky - X. L.. Vo veci vedenej na Okresnom súde Komárno vychádzajúc z podaného návrhu a obsahu súdneho spisu je teda nepochybné, že predmetné konanie o návrhu na zverenie mal. detí do starostlivosti navrhovateľky je konaním týkajúcim sa tých istých účastníkov v rodinnoprávnych veciach. Súd prvej inštancie správne poznamenal, že rodičia maloletých detí tým, že na maďarský súd podali svoje návrhy týkajúce sa rodičovských práv a povinností k mal. deťom, prijali právomoc maďarského súdu iným jednoznačným spôsobom, a teda sa podvolili právomoci súdu v Maďarsku.

54. V tomto smere odvolací súd považuje za potrebné poukázať aj na to, že závery o založení právomoci vyplývajúce z aplikácie tohto ustanovenia, hoci s ich aplikáciou matka ani navrhovateľka nesúhlasí, pretože dôsledkom je konštatácia o nedostatku právomoci slovenského súdu, majú tieto závery zmysel a význam, a to najmä v kontexte posudzovania najlepšieho záujmu dieťaťa, keďže súd konajúci vo vyššie uvedených veciach účastníkov konania v Maďarsku je dostatočne znalý pomerov medzi týmito účastníkmi, pozná skutkový stav veci, čo je nepochybné v najlepšom záujme maloletých detí.

55. Z uvedených skutočností je nad mieru všetkých pochybností preukázané, že Okresný súd Komárno nemá právomoc vo veci konať a rozhodnúť, preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

56. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

57. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia

opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).